

Upravništvo: Ljubljana, Knafeljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Insertni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti. Ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafeljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

JUTRO

Samo branimo se

Javnost se živo interesira za razvoj konflikta v naši tiskarni, konflikta, ki je tako tesno zvezan z izhajanjem naših listov. Mi smo že v svojih večeršnjih navedbah poudarili, da socialno vprašanje ne igra tu nobene vloge. Navedli smo minimalne in maksimalne plače gospodov, zaradi katerih je konflikt izbruhnil. To so plače visokih državnih uradnikov in vodilnih uradnikov pri velikih privatnih podjetjih. Danes naj poudarimo, da gospodje, ki so morali po naredbi vršiti sabotažo proti našim listom in zaradi katerih je prišlo do sedanjega težkega konflikta, tvorijo le neznatno manjšino osebja, ki je s svojo eksistenco interesirano na delu v Narodni tiskarni in na izhajanju naših listov. Gre le za takozvano tipografsko aristokracijo. Konflikt se suče okrog 18 strojnih stavev in rotacijskih strojnikov Narodne tiskarne, ki pa poleg njih zaposluje še 60 drugih ljudi ter preživlja nje in njihove družine. Vsi ti so na sporu samem neprizadeti. Poleg tega pa je pri »Jutru« in »Slovenskem Narodu« v redakcijah in upravi še zaposlenih skoraj 200 ljudi, velik del od teh tudi z rodbinami, ki bi bili ob svoj kruh, ako bi se sabotažna akcija do kraja posrečila. Neomenjeni ostajajo oni številni naši sodružniki po deželi, katerim je dopisništvo pri naših listih ali njih prodaja skromen prihodek v današnjih težkih časih. Ako torej govorimo o socialnem značaju tega konflikta, potem obstaja ta socialna pravica, toda ne na strani ducata in pol, ki so se dali v konflikt zapeljati, temveč na strani onih sto in sto, ki so po lahkomišljenju izzvanem konfliktu po nedolžnem ogroženi.

Dodati moramo še eno. Ko se je začela sabotaža, smo se »oficijelno« in »neoficijelno« zaman trudili, da izvemmo za njene razloge. Vodstvo grafičnega delavstva nam jih ni hotelo povedati in je zato razumljivo, če se je rodil sum, »a so ti razlogi taki, da se povedati ne dajo. Gospodje izvajalci sabotaže so nam izjavili, da nam jih ne morejo povedati, ker jih ne vedo. Mi smo odgovarjali, da bi se morda dal vzrok konflikta takoj odpraviti, če bi zanj zvedeli, toda pustili so nas brez odgovora.

Ohranili smo lojalnost do zadnjega, prav do one meje, ko so bili ogroženi že bitni interesi celega podjetja in vseh naših listov. Šele ko so gospodje sabotažji kratkoma brez predhodne napovedi ustavili delo, smo posegli po samoobrambi. To svojo lojalnost plačujemo sedaj s tem, da je naša samoobramba prve dni še samo skromnega defenzivnega značaja. Ali morda je tudi to dobro kot nadaljnji dokaz našega absolutno korektnega postopanja. Ako bi »kapitalistično« gledali na odnose s tiskarniškim nameščenci in res mislili na kakšen konflikt, bi bili z lahkoto pripravi kompletno rezervno garnituro in danes ne bi imeli povoda, da naše čitatelje prosimo prizanesljivosti za nedostatke lista v teh prvih dneh. Toda stvari se normalizirajo in skoro bo »Jutro« zopet v svojem starem obsegu in redno v rokah svojih prijateljev.

Vrata naše stavnice so starim dobrom našim sodružnikom še vedno odprta, toda življenjski interesi naših listov nam ne dopuščajo dolgega roka.

»JUTRO«

Kralj in kraljica na Bledu

Bled postane zopet središče političnega življenja — Včeraj je za Nj. Vel. kraljem in kraljico Marijo prispel tudi kraljevski namestnik dr. Stanković

Bled, 2. julija. r. Danes dopoldne je prispela na Bled kraljevska rodbina. Z dvornim vlakom so se pripeljali na postajo Lesce-Bled Nj. Vel. kralj Peter, Nj. Vel. kraljica in kraljevič Tomislav in Andrej z ostalim dvornim spremstvom. Kolodvor je bil za sprejem visokih kraljevskih gostov svečano okrašen. Poleg predstavnikov oblasti se je zbrala na kolodvoru tudi velika množica občinstva, ki je kraljevske goste navdušeno aklamirala. Kraljevski gostje so se z avtomobili odpeljali v Suvor, ki je

že pripravljen za poletno rezidenco kraljevskega doma.

Z brzovlakom je prispel danes na Bled tudi kraljevi namestnik dr. Radenko Stanković, ki ostane preko poletja na Bledu. Nastanjen bo v Bonačevi vili »Beli dvor«. V prihodnjih dneh se pričakuje prihod še drugih visokih gostov.

Tudi diplomatski zbor se seli iz Beograda na Bled, ki bo postal tudi letos, kakor prejšnja leta, za poletno dobo politični center.

Odhod kardinala Hlonda

Prisrčno slovo na ljubljanskem kolodvoru

Ljubljana, 2. julija. Danes ob 12.33 se je papežev legat kardinal Avgust Hlond ob veliki udeležbi občinstva in v spremstvu cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov poslovil od ljubljane. Davi ob 7.15 je g. kardinal daroval službo božjo na Rakovnici, nato pa si je ogledal razstavo cerkvene umetnosti v uršulinskem samostanu.

Nekaj minut po 12. je izpred škofiješkega dvorca krenila dolga kolona avtomobilov, v katerih so poleg kardinala sedeli tudi vsi škofje, ki so se še do danes držali v Ljubljani. Kardinal Hlond se je s škofom dr. Rožmanom peljal v odprtem vozu in je vso pot ljubezno odzdravil množico občinstva, ki se je po Miklošičevi in Masarykovi cesti zbrala v špalir. Na kolodvoru je poleg drugih predstavni-

kov pozdravil odličnega gosta tudi zastopnik Nj. Vel. kralja na evharističnem kongresu, divizionar Nedeljković. Kardinal Hlond je ostal do odhoda vlaka v živahnem razgovoru s predstavniki, ki so ga spremlili na kolodvor. Zadrževal jim je, da so ga v Ljubljani preživeli dnevi osrečili in da odhaja srčno zadovoljen. Ko se je začel vlak že pomikati, je papežev odposlanec še enkrat zamahnil z roko v slovo in vzkliknil: »Hvaljen Jezus! živele Jugoslavlja!«

Do Maribora sta papeževa odposlanca spremljala ban dr. Puc in pa lavalinski škof dr. Tomažič, do Dunaja pa sta v imenu ljubljane delala družbo visokemu gostu predsednik Poljsko-jugoslovenskega društva dr. Stele im zastopnik železniške direkcije g. Raschberger.

Iz državne službe

Beograd, 2. julija. p. Kakor doznava vaš dopisnik, bo imenovan za pomočnika kmetijskega ministra Milan Novaković, bivši načelnik oddelka za rastlinsko proizvodnjo, ki ga je prejšnji kmetijski minister premestil na kmetijsko šolo v Valjevu. Bivši šef oddelka za zadrugištvo. Vlada Vujnović, ki je bil pod prejšnjim režimom vpokojen, bo reaktiviran in imenovan za načelnika oddelka za agrarno politiko.

Beograd, 2. julija. Vpokojeni so naslednji učitelji in učiteljice: Angela Kosar v Skaloh, Ana Tomšič v Mostah, Ana Perko v Slovenski Bistrici, Matilda Vrbic in Stični, Ana Jureš v Križevcih, Helena Trebešev v Devici Mariji v Brezju, Marija Lazar v Kočevju, Drago Čepić v Solčavi, Olga Del Cot v Žalni, Oskar Želnir in Ivan Lukman v Mariboru, Stefan Kos pri Sv. Boifenu in Marija Vašič v Kamnici. — Premeščen je za upravitelja deške meščanske šole v Celju Fran Cilenshek, učitelj meščanske šole v Mariboru.

Beograd 2. julija. p. Z odlokom prometnega ministra so vpokojeni vlakovodja Anton Kavčič in prometnika Emerik Kupljen in Anton Pevec v Ljubljani.

Za zdravnika mariborske moške kazalnice je postavljen dr. Oton Santel, dose-
daj zdravnik kazalnice v Zagrebu.

Beograd, 1. julija. p. Kakor doznava vaš dopisnik, bo imenovan za pomočnika kmetijskega ministra Milan Novaković, bivši načelnik oddelka za biljno proizvodnjo, ki ga je prejšnji kmetijski minister premestil na kmetijsko šolo v Valjevu. Bivši šef oddelka za zadrugištvo. Vlada Vujnović, ki je bil pod prejšnjim režimom vpokojen, bo reaktiviran in imenovan za načelnika oddelka za agrarno politiko.

Vpokojeni poslaniki

Beograd, 2. julija. p. S kraljevim ukazom so vpokojeni poslaniki na razpoložanju Peter Pešić, dr. Leonid Pitamic in dr. Lajo Bakotić.

Drobiž z vseh strani

Zagreb, 2. julija. n. Davi je prispel iz Beograda v Zagreb bolgarski notranji minister in predsednik Junakov general Atanasov. Na postaji so ga sprejeli zastopniki Sokolov. New York, 2. julija. AA. Havas poroča iz Meridana, da sta brata Key ostala v zraku brez pristanka 27 dni, 5 ur in 33 minut. Ves ta čas sta prejemala hrano in gorivo z drugih letal. S tem sta potokla rekord neprestanega bivanja v zraku, ki sta ga postavila brata Hanter.

Varšava, 2. julija. AA. Za nacionalni demokratski, ki predstavljajo desničarsko opozicijo, je zdaj še socialno demokratska stranka sklenila bojkotirati prihodnje parlamentarne volitve zaradi novega volilnega bivanja v zraku, ki ga je sprejel vladni kabinet.

Avstrija nam je napovedala gospodarsko vojno

Avstrijski ukrepi proti tujskemu prometu v Jugoslaviji bodo še bolj kakor nam škodovali Avstriji sami

Pred štirinajstimi dnevi smo opozorili na namere avstrijske vlade, naperjene proti našemu tujskemu prometu. Naše informacije so se na žalost izkazale le preveč točne. Avstrijska vlada je sedaj na podlagi tudi od nas svojačasno objavljenega pooblastilnega zakona izdala odredbe, ki so takorekoč čez noč ustavile vsa potovanja avstrijskih državljanov v Jugoslavijo. Odredbe imajo, kakor smo že navedli, splošen značaj, praktično pa so izključno naperjene proti Jugoslaviji. Najvažnejše ostale sosedne države Avstrije (Češkoslovaška, Madžarska in Italija) so z določbo, da se izdane odredbe nanašajo samo na one države, za katere je potreben vizum, izrecno izvzete, ker je v prometu s temi državami vizum odpravljen. Za promet z Nemčijo obstoji že od prej poseben režim. Preostaja torej samo Jugoslavija in to ravno so na Dunaju hoteli.

Avstrijska vlada navedla v opravičilo razne gospodarske vzroke. V resnici pa je njen udarec proti našemu tujskemu prometu čisto političnega značaja, o katerega motivih in ciljih si je vsa naša javnost na čistem.

Mi smo gotovo težko prizadeti. Toda avstrijska vlada naj se ne vara. Račun te njene politike bo plačevalo morda v običnejši in trajnejši meri avstrijsko gospodarstvo. Že pred nastopom svetovne gospodarske krize, ko so vladale v trgovinskem prometu še mnogo liberalnejše razmere kakor danes, je Avstrija pričela borbo proti uvozu iz Jugoslavije. Uspelo ji je ta uvoz obično reducirati. V letih 1923. in 1924. je znašal še preko 2300 milijonov Din, pa je že do leta 1928. nazadoval na 1154 milijonov. Po prehodnem dvigu v letu 1933. je lani naš izvoz v Avstrijo ponovno nazadoval od 732 na 634 milijonov dinarjev, letos pa se je nadalje obično skrčil (za 26%). Avstrijska vlada je govorila, da hoče s to politiko spraviti trgovinsko bilanco z Jugoslavijo v ravnotežje. Toda izkušnja je pokazala, da se je vedno po zmanjšanju našega izvoza v Avstrijo zmanjšal tudi uvoz avstrijskega blaga v našo državo. To je le nov dokaz za staro pravilo, da ni mogoče spraviti trgovinsko bilanco našimo v ravnotežje, če plačilna bilanca zahteva za izravnavo določen saldo v trgovinski bilanci. Jugoslavija mora imeti z Avstrijo zlasti v sedanjem režimu plačilnega prometa, ki zahteva izravnavo vseh medsebojnih plačil, aktivno trgovinsko bilanco, ker je naša država v ostalih postavkah plačilne bilance z Avstrijo pasivna. Vse omejitve, ki jih je Avstrija naperila proti naši državi, morajo imeti končno za posledico zmanjšanje dohodkov Avstrije iz prometa z Jugoslavijo, bodisi od izvoza ali od ostalih plačilne bilance.

Da smo v resnici v plačilni bilanci z Avstrijo pasivni, nam najbolje dokazuje visoki tečaj avstrijskega šilinga na naših tržiščih. Tečaj avstrijskega šilinga je pri nas običajno vedno za nekaj odstotkov nad pariteto, ki bi odgovarjala ostalim tečajem v svobodnem prometu. Predvsem zaradi tega, ker nam v plačilnem prometu zbog nezadostnega izvoza navzlic aktivni bilanci običajno primanjkuje šilingov. Pred dobrim mesecem je bilo pomanjkanje šilingov pri nas tako občutno, da se je tečaj dvignil celo na 9.20 in še višje. Takrat so se avstrijski izvozniki pritoževali, da visoki tečaj šilinga na jugoslovenskih borzah onemogoča izvoz avstrijskega blaga v Jugoslavijo. Baš ta razvoj bi moral končno spraviti Avstrijo do spoznanja, da mora vsaka omejitev proti naši državi povzročiti pri nas podražitev šilinga, kar mora imeti končno za posledico, da se avtomatično brez naših prizadevanj zmanjša avstrijski uvoz v našo državo.

Tudi najnovejši ukrepi, ki gredo za tem, omejiti na minimum potovanje Avstrijcev v Jugoslavijo, bo imel končno le za posledico, da se bo zaradi tega znova dvignil tečaj avstrijskega

šilinga, kar bo avtomatično povzročilo novo otežkočenje uvoza avstrijskega blaga na škodo avstrijske izvozne industrije. Obseg gospodarskih poslov med obema državama se bo torej nadalje zmanjšal, kakor to opazamo že skoro deset let, v enako škodo naši državi, kakor tudi Avstriji, nikomur pa v korist. Najnovejši ukrepi Avstrije bodo šli neposredno na škodo avstrijske izvozne industrije, ki se očitno ne zaveda vseh konsekvenc avstrijske gospodarske politike proti Jugoslaviji, sicer bi nastopila s pametno besedo proti taki politiki. Naj le še pripomnimo, da tudi razvoj trgovinske bilance same med obema državama v zadnjih letih ne daje nikakega povoda za kakršnekoli represalije proti Jugoslaviji, kajti naša aktivnost v trgovinskem prometu z Avstrijo se je zadnji dve leti bistveno zmanjšala, in sicer

od 292 milijonov Din v letu 1932. na 192 milijonov v lanskem letu. Letos pa se je ta aktivnost ponovno zmanjšala v prvem četrtletju na 24 milijonov Din nasproti lanskim 59 milijonom.

Ne vemo, kako se bodo sedaj pri-like razvile. Sigurno je, da naša javnost z največjo pazljivostjo zasleduje to z ničemer provocirano borbo sosedne države proti našemu gospodarstvu, dobro vedoč, da Avstrija v Jugoslaviji nima samo izvoznih interesov svoje domače industrije, temveč tudi v ogromni meri interese svojega pri nas investirane kapitala in končno prvovrsten interes lojalnega političnega sosedstva. Vse to so stvari, ki se ne smejo lahkomišljeno zapravljati. Zato še vedno upamo, da bo na Dunaju brzo in temeljito zmagal trezen politični in gospodarski račun.

Odpor v Avstriji sami

Protesti gospodarskih organizacij — Ogorčenje srednjih slojev, ki so prišli ob edino možnost oddiha

Dunaj, 2. julija. r. Ukrepi, ki jih je izdala vlada proti potovanjem v Jugoslavijo, so izzvali v avstrijski javnosti razburjenje, ne le v krogih, ki so se še pripravi, da prebijajo svoje počitnice v jugoslovenskih letoviščih in kopališčih, marveč tudi v gospodarskih krogih. Splošno se kritizira postopanje vlade in zahteva se remediura. Jugoslavija je danes za Avstrijce malone edina država, kamor morejo pripadniki srednjega sloja iti letovati, ker temu odgovarjajo valutarne razmere in nizke cene. Ako ostanejo sedanji ukrepi avstrijske vlade v veljavi, bo samo bogatašem mogoče potovati na počitnice. V teku današnjega dne so že od vseh strani prišli protesti. Gospodarske organizacije so poslane deputacije, ki je kancelariju Bohuschnigsu obrazložila dvo-
reznost vladnih ukrepov in zahtevala, naj se vopostavi prejšnje normalno stanje, ker zlasti po pojasnitih z jugosloven-

eke strani ni nobenega razloga za kakršne koli ukrepe proti potovanju Avstrijcev v Jugoslavijo.

Ta nepričakovani odmev v javnosti je napravil na vlado močan utis. Danes je izdala polslovesno pojasnilo, v katerem zatrjuje, da ti ukrepi niso naperjeni proti Jugoslaviji, marveč se nanašajo na vse države, za katere je potreben obojni vizum, a to so poleg Jugoslavije tudi — Turčija, Rumunija, Bolgarija, Poljska, Belgija, Španija in Sovjetska Rusija! Seveda je vsakemu otroku jasno, da Avstrija z Rusijo, Turčijo, Španijo, Belgijo, itd. nima prav nikakega tujskega prometa in da je vena akcija naperjena torej povsem očitno samo proti Jugoslaviji.

Pozornost je zbudila napoved, da se bo še nocoj sestel gospodarski ministrijski odbor, da ponovno prouči to vprašanje. Vsa avstrijska javnost z napetostjo pričakuje nadaljnjih odločitev.

Reforme v proračunu

Iz vladnih krogov napovedujejo važne spremembe v novem proračunu in revizijo davčnega zakona

BEograd, 2. julija. p. Kakor je izvedel vaš dopisnik iz vladnih krogov, pripravlja vlada za nov proračunsko leto, ki se pričene 1. aprila prihodnjega leta znatne reforme. Predvsem bo ukinjena delitev proračuna na proračun državne uprave in in na proračun državnih podjetij. Napovedujejo tudi reformo davčnega sistema, predvsem revizijo davčne novele od 18. februarja 1934 in hitrega davka. Predvide no boposojilo 300 milijonov za obnovo vznega parka. Poostreno bo nadzorstvo in nad finančnim poslovanjem posameznih ministrstev. Razen tega namerava vlada v novem proračunu predvideti kredit za zgraditev dečje klinike v Beogradu, pravne fakultete v Beogradu ter t ehničnih laboratorijev Beograjske univerze in filozofske fakultete v Zagrebu.

Vprašanje kredita za našo univerzitetno knjižnico

Beograd, 2. julija p. Ker v starem proračunu, ki bo sedaj podalšen, ni kredita kredita za univerzitetno knjižnico v Ljubljani, je narodni poslanec dr. Lovrenčič interveniral danes v finančnem ministertvu. Dobil je zagotovilo, da se bo razpravljalo o tem na jutrišnji seji ministrskega sveta, ko se bo v vladi definitivno sklepalo o finančnem zakonu in proračunskih dvanajstih za tekoče proračunsko leto.

Obsežna reforma razredne loterije

Beograd, 2. julija p. Direktor državne razredne loterije dr. Radomir Popović je izjavil novinarjem, da bo v sporazumu z vlado v najkrajšem času izvršena temeljita reorganizacija državne razredne loterije, tako v upravnem pogledu, kakor v

pogledu razdelitve dobitkov. Dosedanja premija v višini enega milijona bo povišana na dva milijona, a najprejšnji dobitnik bo mogel namesto dosedanjih 22 milijona zadeni v bodoče 3.7 milijona dinarjev. Poleg tega bo povišano število večjih dobitkov od 50 do 500 tisoč. V dobi svojega 15 letnega obstoja je državna razredna loterija izplačala 15 milijarde dinarjev na dobitkih. Najmanjše število igralcev, pa zato tudi dobitkov je v Sloveniji in Dalmaciji.

Mussolini je odklonil angleške ponudbe

London, 2. julija. r. Vsi londonski listi kritizirajo danes izjave ministra Edena v spodnji poslanski zbornici, kjer je sporočil, da je Anglija za poravnavo spora nudi Italiji angleško ozemlje. Ta izjava je izzvala veliko presenečenje, česarvno je Eden dodal, da je Mussolini celo to poudaril, da je odklonil. V političnih krogih zahtevajo, naj angleška vlada odkrito pojasni v Rimu, da ne bo dopustila kršitve načel Društva narodov s strani Italije, tem manj, ker je baš Italija leta 1923 sam najbolj zagovarjala civilizacijo Abesinje. Po vseh iz RRima potrjujejo tam navedbe Edena, ob enem pa izjavljajo, da italijanske akcije ne more ničesar več ustaviti ter bo Italija radikalno obračunala z Abesinijo.

Smrt pod vlakom

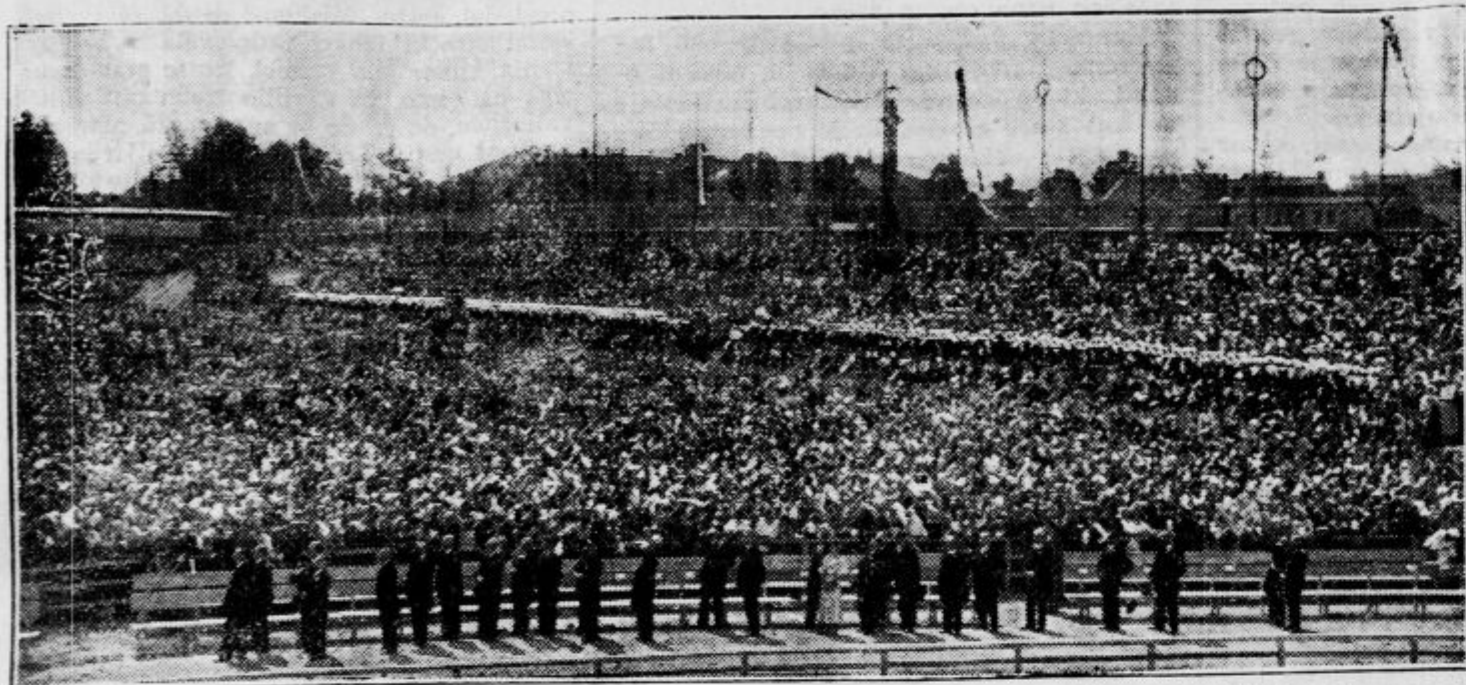
Celje, 2. julija. V četrtek se je vrgel 26 letni železniški delavec iz brezposelnosti krojaški pomočnik Franc Cene iz št. Jurja ob južni železnici na železniški progi v Čretu pri Celju pod breni vlak, ki odhaja iz Celja proti Mariboru ob 14.38. Vlak mu je razbil lobanjo in ga tako usmrtil. Cene je izvršil obupno dejanje v hipu duševne zmedenosti. Najbolj ga je potrla to, da je malo zaslužil in ni mogel skrbeti za svojega nezakonskega otroka. Skušal si je preskrbeti postranski zaslužek s tem, da je izvrševal razna krojaška dela, a mu je oblast to preprečila. Truplo so prepetljali v mrtvašnico na Teharju in občina je določila pogreb za soboto ob 8. zjutraj. Svoji so predložili zdravniško potrdilo, da je Cene izvršil samomor v duševni zmedenosti. Ko pa so prišli h pogrebu, so izvedeli, da so Cene že prej na tistem pokopali brez duhovnika in zvonjenja.

Zagreblika vremenska napoved za danes: Vredno in še toplejša vreme.



Naši kraji in ljudje

S kongresnih slavnosti v Ljubljani



Ljubljana je bila znana dni vsa v znamenju kongresnih dni. Na Stadionu in po ulicah je bilo polno zanimivih prispevkov, ki so dajali mestu povsem izpremenjeno lice. Priobčujemo pogled na zapadno polovico Stadiona med kardinalovo mašo, druga pa je prav prišurna in zgovorna slika s ulice.



Zaključni uspeh na srednjih šolah

Podatke o uspehu šolskega leta, ki smo jih deloma objavili v vidovdanskem številku, naj danes izpopolnimo še s poročili z ostalih srednješolskih zavodov dravske banovine. Številke pomenijo po vrsti: število vpisanih, onih, ki so dovršili razred, onih s popravilnimi izpiti, podanih in končno neocenjenih:

Celje	869	649	139	87	3
Novo mesto	373	273	68	31	2
Ljubljana, mestna žem.	691	500	136	48	7
Šim. Vid. klas.	359	237	53	5	4
Ljubljana, urš.	99	70	21	6	2
Ljubljana, nočletjéšče	202	168	28	3	3

Druga izseljenska generacija

Pod »drugo generacijo« razumemo v Ameriki tam rojene otroke priseljencev. Varnost problema druge generacije se ameriško javno mnenje vedno bolj zaveda. Ian newyorškega šolskega sveta James Marshall je nedavno v govoru na učenec večernih šol zanimivo razpravljal o tem problemu. Med drugim je tudi takole pobijal antagonizem starih Američanov proti novodošlih Američanom.

Bilo bi zaman zanikati dejstvo, da Američani starega kova gojijo čut nasprotstva napram novim priseljencom. Znače tega nasprotstva opazamo na ulici, v šolah, v delavnicah in celo v kongresu. Vi ste tujerodci in ste bili gotovo že kdaj osumljeni, ko ste opazili protislovje med

Na zasebnih učiteljskih v Ljubljani škofji Loka in Mariboru, ki imajo vsako samo še po dva zadnja letnika, je bilo vpisanih 76 učenk, ki so vse uspešno zaključile šolsko leto. Na vseh državnih srednjih šolah v banovini je bilo skupno 6342 učencev in 2707 učenk, od katerih je imelo razred 6449, popravilne izpite jih ima 1623, padlo je 923, neocenjenih pa je 51. Podrobnejša primerjava s rezultati lanskega leta kaže, da je letos skupni uspeh na naših srednjih šolah za dobra dva procenta boljši.

enakostjo, ki jo vam obota ustava, in zaničevanjem, ki ste ga bili morda kdaj doživeli. Vaši otroci, ki nimajo vaših kulturnih spominov o stari domovini, se bodo sramovali, če jih kdo ne bi smatral za prave Američane, in se bodo naposled sramovali tudi vas, ker ne bodo mogli razumeti tega, kar ste preko morja prinesli s seboj iz stare domovine.

Vsega tega se mora v polni meri zavediti šolstvo. Učitelji morajo neprestano razlagati učencem, da smo vsi sinovi in hčerke priseljencev in da so to tudi oni, ki se ponosno imenujejo sinovi in hčerke ameriške revolucije. Šola mora pokazati starim priseljencom pravično in nazorno, kaj so novi priseljenki storili za Ameriko. Treba je poudarjati ne samo imena slavnih mož, kakor je bil Mihajlo Pupin in drugi, temveč tudi uloge, ki so jo široke mase tujerodcev igrale v razvoju Amerike. Častiti je treba imena od-

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

prirodne **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

KULTURNI PREGLED

Masarykov spis »Svetovna revolucija«, ki memoarsko zajema najvažnejše dobo Masarykovega življenja po letu 1914 do osvoboditve izid iz srbohrvaškem prevodu pri beograjski založbi »Kosmos«. Tako bo vendarle prevedeno delo znamenitega slovankega državnika in misleca tudi v jezik naroda, ki je v najtesnejših stikih s češkoslovaško republiko. — Pozno, a ne prepozno. Cankar v angleškem prevodu. Prevajalec A. J. Klančar v Clevelandu (Ohio), katerega je »Jutro« predstavilo našemu občinstvu v letošnji binokosni številki, nam je poslal poseben odtis iz »Slavonic Review« št. 39 z naslovom »Slovenec Idylls«. Tu je natisnjenih pet ertic Ivana Cankarja v prevodu A. J. Klančarja in ameriškega slavista prof. George R. Noyesa.

Francoska književna nagrada. Pisateljsko društvo (Société des Gens de Lettres) v Parizu je pravkar podelilo svojo veliko književno nagrado (10.000 frankov) kritiku in esejistu Adru Suarés.

Casniki in književna kritika v Nemčiji. Dne 5. t. m. stopi v Nemčiji v veljavo naredba, ki bo uredila obravnavanje novo izšlih knjig v kulturnih rubrikah dnevnikov in tednikov. Vsak list bo dolžan novo knjigo, ki mu jo pošlje založništvo, določenem roku ne le zabeležiti marveč celo oceniti,

ali pa jo vrniti založništvu. V znani prilogi, »Kölnische Zeitung« z naslovom »Die Literatur« nje urednik, kritik D. H. Sarmetzky razglablja novo naredbu in opozarja na njene sentne strani, ki utegnejo zadeti predvsem založnike in avtorje, saj bodo poslej listi sprejemali in obravnavali samo pomembnejše spise, ki si jih bodo izbirali med ogromno nemško knjižno proizvodnjo. Z druge strani pa omenjena naredba, ki sta jo izdala predsednika državne pisateljske in državne knjižarske zbornice, očito kaže, da službeni krogi v Nemčiji polagajo posebno važnost na kulturno rubriko v dnevnikih. O tem priča tudi ofielno glasilo »Völkischer Beobachter«, ki vsak dan posveča kulturnim zadevam celo stran.

Drobne vesti

Znani pisatelj Max Beer, avtor zgodovine socialnih bojev, ki izhaja tudi v slovenskem prevodu, je izdal pri Grassetju v Parizu spis »L'Allemagne devante le Monde«, (Nemčija pred svetom), ki v glavni meri ostro analizira Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf« in kritizira narodno-socialistični imperializem.

Pr Grassetju v Parizu je izšla knjiga »Choix de Mystiques Allemandes« /izbor

ličnih tujerodcev, ki so se borili in umirali za neodvisnost dežela. Častiti pa je treba tudi neštete preproste priseljence, ki imajo zaničljive vzdevke »Dago«, »Bohunk«, »Hunk«, »Polack«, itd., a so zrtvovali svoje življenje v rudnikih, v tavnih, tovarnah, pri gradnji nebotičnikov in sploh povsod pri ustvarjanju ameriškega napredka. Brez pritoka priseljencev od vsepovsod velik del Amerike ne bi bil nikdar prišel do sedanjega razvoja. Šole morajo kazati otrokom neprestano, da je naša dežela velikanaka zmes narodnosti, ver in kultur.

Šolski svetnik pa je tudi naglašal, da bi bilo dobro, če bi otroci priseljencev znali jezik svojih staršev. Želel bi, je dejal, da bi imeli v šolah tečaj za vse jezike in literature onih narodov, ki so nastopali v šoli, in da bi šolska oblast tako neprestano častila s priznanjem vse narodne skupine. To bi pokazalo tu rojenim otrokom tujerodcev, tujerodcem samim, in Amerikancem starega kova, da šolska oblast ne gleda s preziranjem na nobeno kulturo ali jezik. Otroci priseljencev bi imeli več spoštovanja do svojih staršev in njihove dedščine in to bi se podedovalo od generacije do generacije. Le tedaj, če damo šolam široko kulturno obzorje, smemo upati, da lahko podiramo šovinizem, da obogatimo ameriško kulturo ter okrepimo demokracijo s uničenjem prokletstva plemenskega sovraštva.

škodo krompirju, fižolu, zelju pesi in drugim pridelkom. Na Galjevi so na neki gredi izkopali goščo teh škodljivcev. Kakor pri nas, imajo te dni tudi na Češkoslovaškem hudo vročino, ki le malo zadržuje na najvišjih temperaturah, kakršne so izmerili v naših krajih. Državna zvezdar na in meteorološka postaja Klementinum v Pragi je ugotovila n. pr. 37.2 stop. C, kolikor mmo še nikoli zabeležili, od kar ta postaja obstoji, t. j. od l. 1775. Le malenkost manj so registrirali po drugih mestih na Češkoslovaškem. Dnevne temperature so preko 10 stopinj nad normalo. Noč od četrta na petek je bila najtoplejša po letu 1828. Pozneje so nevihte nekoliko ohladile ozračje, a sedaj temperatura spet narašča.

Redki jubileji

Ljubljana, 2. julija. Včeraj so obhajali vpokojeni šolski upravitelj v Sodražici Mihajlo Verbič, vpokojeni sodni oficijal na Vrhniki Ivan Skvarič in vpokojeni šolski upravitelj v Vojniku Josip Košutnik kot meteorološki opazovalci redkih jubilej, 40 letnico zvestega meteorološkega opazovanja na enem in istem mestu. Opazovanje vremena in podnebja so se lotili l. julija 1895. To je naporno delo, ki zahteva mnogo vztrajnosti in potrpežljivosti. Opazovalec mora zabeležiti trikat na dan vremenske elemente, zlasti temperaturo zraka in biti mora pri tem zelo točen.

Uprava državnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko na ljubljanski univerzi je ugotovila, da so vsa njihova opazovanja točna in zanesljiva, za kar jim izreka javno zahvalo. Želi samo, da bi našla še marsikatero tako idealnega opazovalca. Proti malenkostni letni nagradi 370 Din, opravljajo ti idealni možje kljub visoki starosti svoje važno kulturno delo še vedno z enako ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Smrt idealista

Beograd, 2. julija. V Beogradu je umrl Steva Stefanović eden od onih neznanih tihih borcev, ki so vse svoje življenje posvetili borbi za pravico in poštenje. Zvest svojim idealom je zapustil sijajno kariero v tujini ter se ves posvetil svojem narodu. Rodil se je v Bosni kot sin premožnih staršev, ki so ga najskrbneje vzgojili in posvetili častniškemu poklicu. Kot avstrijski častnik je imel sijajno bodočnost, zapustil pa je poklic ter se posvetil novinarstvu. Leta 1906 je postal v Sarajevu urednik »Srpske Reči«, tri leta



BOLJSE BRITJE Z ELEKTRIČNO KALJENO
MODRO GILLETTE
BRITVICO

uslužben na orožniški postaji v Kromnovem pri Beli cerkvi. Dasi izborni plavač, visok in močan, je Grbič že po 5 minutah izginil pod vodo. Le parkrat je iznad vode zakrilil z rokami. Te zadnje gibe je opazila na nasprotni strani neka kmetica, ki je ostalim orožnikom zavpila, da se njih tovariš potaplja. Temu klicu so orožniki, ki so poznali spretnost svojega tovariša, polagali malo važnosti. Vendar pa sta skočila Grbiču na pomoč dva orožnika, toda ta jima je v trenutku izginil pod vodo. Sicer sta ga takoj potegnili iz vode, ali Grbič je bil že mrtav. Mladega orožnika je zadela v vodi kap. Pogreb vestnega in priljubljenega orožnika je bil v nedeljo popoldne ob 5. po pravoslavnem obredu na pokopališču v Beli cerkvi. Pokojnik je bil splošno priljubljen, kar je pričala njegova zadnja pot. V sprevedu so poleg velikega števila okoličanov stopali pokojnikovi tovariši iz vseh sosednjih postaj pod vodstvom vodnika novomeške žandarmerijske čete, poročnika g. Svetislava Djordjeviča, nato Sokoli in gasilci. Tragično preminili orožnik je bil doma v vasi Veliki Cvetnić, srez Bos. Petrovac in je imel praznovati drugi dan svoj god. Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Druga žrtev pa je postal v sredo popoldne 20 letni posestnikov sin Leopold Mikec iz Slatnika pri Novem mestu. Fant se je kopal na nasprotni strani vasi Mačkovec. Po par zaokretih je nesrečno izginil pred očmi ostalih kopalec pod vodo. Truplo mladega fanta, ki je bil močna opora svojim staršem, kljub vztrajnemu iskanju do ponedeljka še niso našli.

Nova jugoslovenska šola v Solunu

Po 20 letih potikanja po tujih šolah je jugoslovenska deca v Solunu proslavila

Zrak

in
NIVEA

potemnjeta koža, dajeta ji naraven, enoličen in zdrav izgled. Zakaj jo torej umetno barvati?

Nivea pospešuje tvorbo pigmenta v koži, a od njega zavisi njena lepa sveža barva, večja odpornost in elastičnost.



Vroče in suho leto

Ljubljana 2. julija. V zadnjem desetletju je tekoče leto najbolj suho in na padavinah najrevnejše. To-like vročine ne pomnijo najstarejši ljudje in baje že ni bila zaznamovana 70 let. Najbolj vroč dan je bil 28. junij, Vidov dan, ko so beležili naslednjo temperaturo: v Ljubljani 38, v Kamniku 35, v Laškem 38,2, v Solčavi 34, v Krškem 35,3, v Rakitnici 33,2, v Mojstrani 36, v Kranju 39,4, v Bohinju 30,2, v Markovcih v Prekmurju 38,4 in v Radovici v Beli Krajini 40,5 stopinj. Če iz teh podatkov je razvidno, da preti ponekod nevarna suša. Najhujeje je v Beli Krajini in v nekaterih dolenskih krajih. V kraških vaseh se hudo občuti pomanjkanje vode.

Letos junija je v Ljubljani v petih dneh padlo le 26,8 mm dežja, dočim je značil prejšnji mesecni povprečnik za junij 151 mm dežja. Nekaj let je že bilo v juniju sicer najmanj padavin, a tako malo kakor letos še dolgo ne.

Nenavaden je tudi pojav velike množine bramorjev. Ti škodljivci povzročajo veliko

pozneje pa je emigriral v svobodno Srbijo, kjer se je pridružil pokretu mlade Srbije ter postal sodrudič bratov Ribnikarjev, ustanovitelj dnevnika »Politik«. Zaradi visoke izobrazbe je dobil pozneje mesto tiskovnega atašeeja na Švedskem, po nekaj letih pa se je vrnil v Srbijo ter se spet popolnoma posvetil novinarstvu. Sodeloval je pri »Politiki« nekaj let pa je bil tudi v službi Centralnega prešbiraja.

»Politik« je pokojniku posvetila lep nekrolog, v katerem je posebno poudarila, da je umrl kot siromak in poštenjak.

Dve žrtvi Krke

Novo mesto, 2. julija. Na Vidov dan se je šel kopat v Krko 25 letni orožniški kaplar Pavel Grbič,

prvi Vidov dan v svoji novi šoli, kjer so jo poučevalo v materinščini že od l. novembra lanskega leta. Solarji so na lepo okrasenem šolskem dvorišču pred množičnimi gosti izvajali pester spored, ki je najboljše dokazal velike uspehe domače šole v tako kratkem roku.

Med udeleženci lepe proslave sta bila tudi naš in češkoslovaški konzul v Solunu ter predstavniki vseh društev, ki jih ima močna jugoslovenska kolonija v Solunu. Vsi so hvalili velike uspehe šole in čestitali njenemu upravitelju. Po svečanosti so bili prečitane šolske ocene in najboljše učenci so dobili lepe knjige, ki jih je šola solunske jugoslovske kolonije poklonila veliki beograjski knjigarna Gece Kona.

Kupuj domače blago!

Preveč šminkanja škoduje koži

-pravi strokovnjak

Kaj treba storiti

Naj zveni še tako neverjetno, znanost je vendarle dokazala, da zapuša dolgotrajno stalno šminkanje znake postarjanja na lico. Uničuje namreč vpliva na naravno deklško lepoto polti. Če pa koži vrnete vitalni element mladosti, ki se imenuje Biocel, bo kmalu spet postala jasna, sveža in lepa. Ta dragoceni Biocel se pridobiva od mladih živali po specialnem načinu dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Biocel je sedaj v krem: Tokalon, rožnate barve. Če se uporablja preko noči, redi in pomlajuje kožo



šminkanja, spet privlačno in lepo.

Naša kriminalna politika

Pri nas je bilo vedno tako, da nas je srečala pamet šele takrat, ko je bilo že skoraj prepozno. Nobeno opozorjanje na kakršnokoli nevarnost ni zaleglo skoro nič, in šele, ko se je nevarnost pokazala v vsej svoji veličini in nam naperila svoje ostre zobe, smo se zdržili in od strahu zavpili. Prav tako utedne biti tudi z nevarnostjo, ki smo jo zadnje čase obesili na veliki zvon. Zločini, o katerih smo čuli nekajkrat malo, ali pa nič, se strahotno množijo. Poleg vsega tega pa dan za dnem z vedno večjo vneto ugotavljam, da se tudi pri nas pojavljajo sledovi o najrazličnejših kriminalnih kulturah, ki so že bohotno razrasle svoje korenine v atmosferi zločinskih četrti in v podzemlju velenosti. Ugotavljam, čudimo se in vprašujemo: Ali je morda kazenski zakonik premaj? Ali primanjkuje umske izobrazbe? Morda je beda nižjih slojev vzrok zločinski prosperiteti? Morda razpaslo koristoljublje in pohlep po tuji lastnini? Morda pomanjkanje vzgoje? Morda pomanjkanje strahu božjega in še to in ono.

Kdo: bi na prvi pogled čital in sodil vse to, bi se moral čuditi naši ognjevitosti in zanimanju za to kugo, ki straši po slovenski deželi. Uverjen bi bil do dna duše, da smo stvorili prav vse, da se ta kuga odpravi in razjedi in da se ji dnevi šteti. Kdor pa je vsem tem »prizadevanjem«¹ bliže in ne samo »objektivno«² opazovalec, bo na žalost moral ugotoviti drugačen rezultat. Nočem nikogar obsoditi; pa tudi ne krivde očitati, ker o njej pri vsem tem skoraj ni govora. Eno pa bi rad poudaril, to, da primanjkuje v naši kriminalni politiki pravega spoznanja in da nas samo ugotavljanje žalostnih dejstev ne bo nikoli rešilo nadlog, nasprotno, se težje bodo postale. Vseka sentimentalnost je prav pri tem perečem kriminalnem problemu odveč in če n. j. je res od tega, da ta problem tudi rešimo, kakor to zahteva razvoj in napredek našega kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja, potem je treba jasnosti in načrta, kakor vse to odpraviti. Čež noč se to ne bo dalo, prav tako ne, kakor tudi čez noč ni nastalo.

V naslednjem bi prav v interesu pravilnega in plodnega razvoja naše kriminalne politike podal nekaj važnih smernic in objasnitve, kar naj bi nas pripeljalo do sistematičnega in zavestnega reševanja.

Če pregledamo splošno probleme in naloge kriminalne politike, se nam vsiljuje vprašanje: Kdo pa je pravzaprav pozvan, da dela, ali vsaj sodeluje pri reševanju vseh teh problemov in nalog?

Brez dvoma je prva, ki bi morala polagati največji poudarek in pozornost pri reševanju vseh teh zamotanih kriminalnih kompleksov, država. Toda danes je država na vseh koncih in krajih že tako apelinana, da človek skoraj ne ve, kje leži tisto jedro, ki bi ga bilo treba priključiti v življenje, da bi tako uživatorjem reševal to težko socialno nalogu. Tudi zakonodavcu samemu je nemogoče naprti to težko breme, ker je tudi on vezan na mišljenje javnosti, strokovnjakov in praktičnih delavcev, od katerih črpa ideje in jih veže v zakone. Zvračati odgovornost na razna društva in humane organizacije bi ne bilo oportuno, ker se pojavlja vprašanje, ali sploh obstojajo taka društva, ki bi prišla v poštev pri reševanju tega problema? Pa če morda k temu pritegnejo upravne organe n. pr. policijo, nam ni mnogo pomagano, ker vrši pri nas policija specifično ali pa splošno nalogu na vseh mogočih socialnih področjih. Tako da pri resničnem kriminalno-pedagoškem udejstvovanju pride kaj malo v poštev. Če končno omenimo sodstvo, obstanemo pač pred zaključkom, da sodnik zločin samo obsodi, zločinca pa kaznuje. S tem je ves njegov kriminalno-pedagoški proces zaključen.

Vse te institucije pri nas obstojajo in kot take edino prihajajo v poštev v pedagoškem področju naše kriminalne politike. Morda se bo marsikomu čudno zdelo, da rabim v zvezi s kriminalno politiko tudi izraz pedagogika. Toda, ali ima res postavljanje zakonov samo ta smisel in končni smoter, da sodnik po njih lahko obsodi zločin in zločinca kaznuje? Ali je res nalogu upravnih organov n. pr. policije, v tem, da lovi tatove in zločince, ter jih tira pred sodnika? Zdi se mi, in tega mi ne bo mogel nihče oporekati, da igra, ali bi naj moral igrati pri udejstvovanju omenjenih institucij tudi vzgojni moment. Z golim zatiranjem kriminalnih deliktov pri človeku se pač doseže isto, kar se doseže s pikiranjem listov in vrhov pri rastlini: korenina se bohotno razraste.

Ludwig Biro:

Doma

Gospa je brez sape drvela po stopnicah navzgor. Vrata stanovanja so se odpirala na stopnišče in že oddaleč je bila na njih vidna posetnica: Georg Pelyi.

Pri vratih je gospa šinila notri. Pričakoval jo je mož. Padla mu je kar v naročje.

»Kaj pa ti je, dragica? Saj si blede kot mrlič.«

»Georg, Georg«, je jecjala gospa, »ko sem pri vratih vstopila, je prišla na oni strani iz neke hiše rdeča gospa Müllerjeva. Name preži, gotovo, da preži name.«

Po vsem telesu je drhtela. Možki jo je pomiril z besedami in poljubi. Toda gospe kar ni bilo moči pomiriti.

»Dragica«, je rekel možki, »odloči se vendar že enkrat. Ostani enkrat popolnoma pri meni. Bodi moja žena.«

Gospa je pomislila na svoje veliko, razkošno stanovanje, se ozirala po malem samčevskem stanovanju in nemo zaničaje odkimala. Pripravljala se je, da gre.

»Georg, Georg, ne upam si iti dol.«

»Ali srček, saj je večer. Ne misli vendar, da bo ta gospa spodaj čakala.«

»Ta ženska je vsega zmožna. Bojim se, Georg.«

Nervozno in razvneto je tarnala. Možki je segel po svoj klohub.

»Grem torej najprej sam dol in temeljito pogledam naokrog in če nikogar ne vidim, bom takoj nazaj. Če bi pa

»iz maloga zaste veličko. Zakon narode je tak. Starega in zakrknjenega močnega spraviti na pravo pot, je prav tako težko, kakor izpeljati zvrhane voz, ki je v stenskem kolovozu do polovice običal v blatu. In če smo si danes, ko so izsledili moderne pedagogike sto in stokrat potrdili, da se iz mladega človeka da narediti vse, tudi na pravo pot ga pripeljati, potem je brez misla tožiti nad tisoč mladih zankrčev in delikventov, ter vzbujaati pred bodočnostjo. Zdej lahko odkrito povem, da leži prav tu, v začetku zla, ves problem in nesodobnost naše kriminalne politike.«

Z ozirom na prej izrečene misli naj podam še nekoliko pojasnila. Če pogledamo naše uredbe o mladostnih zločincih in zavodih, v katerih naj se vzgajajo in poboljšujejo in če jih kritično premostrimo, moramo na veliko veselje priznati, da so v vsakem oziru popolni in da nas stavlja v vrsto najbolj naprednih držav v tem pogledu. Tu je zakonodajavec imenitno rešil svojo nalogo in dal dovolj jasn dokaz modernega gledanja na kriminalno-pedagoško delo, obenem pa je tudi dovolj izrazito podčrtal smisel kriminalne politike: s pravilno in pravočasno vzgojo preprečevati moralno in materialno škodo. Toda nikjer se menda ne kaže zakon vztrajnosti tako doledno kakor v refernu: »Vse ostaja pri starem. Nič novega se ni ustvarilo, nič starega preuredilo. Vse je samo teorija, praksa pa je pol stoletja za njo.«

Naša država in nacionalna zavest bi morala bazirati v resničnem delu za resnično dobro zajednice in na disciplini. »Pomanjkanje, izginjanje in zatajevanje državljanske zavesti povzroča skrajno razuzdanost, ogromni porast kriminala in slednjič propast države. Tako je bilo v rimski državi, ko se je razvil sistem kupovanja mest in prodajanja glasov. Rim ni padel pod pritiskom barbarov, marveč zaradi tega, ker je sebična in kratkovidna politika njegovih vladodržcev onemogočila pametno preureditev države, istočasno pa je tudi pogazila državno in nacionalno zavest najsihristi ljudstva in to prav s tem, ker je tolerirala sistem podkupovanja in korupcije.« (Agapov).

K trajni odpravi kriminala bi mnogo lahko pripomogla tudi policija, če ne bi že samo imela tujbalo straha, marveč tolačca, ki mu je važna pred vsem socialna vzgojna naloga, kakor so to krasno izpeljale nekatere države. Morda bi to vrzel izpolnila specijalna policija, n. pr. ženska ali otroška.

Tudi naloga sodstva je predvsem vzgojna. Ni vse eno, ali občuti obsojenec pri obsodi resnično kesanje, iz katerega se edino more roditi trajno poboljšanje ali začuti pri odmerjeni kazni maščevanje družbe. Prav to zadnje spoznanje lahko zakrine človeka še bolj in naredi iz njega stanovitnega moralnega pokvarjenca. Vera v pravico in kompetenco sodstva bi morala biti vse večja, kakor pa je. In marsikje se opažajo v zvezi s tem siloviti vzgojni

ukrepi, kar je pripisovati pameti in preskani kriminalno vzgojni politiki.

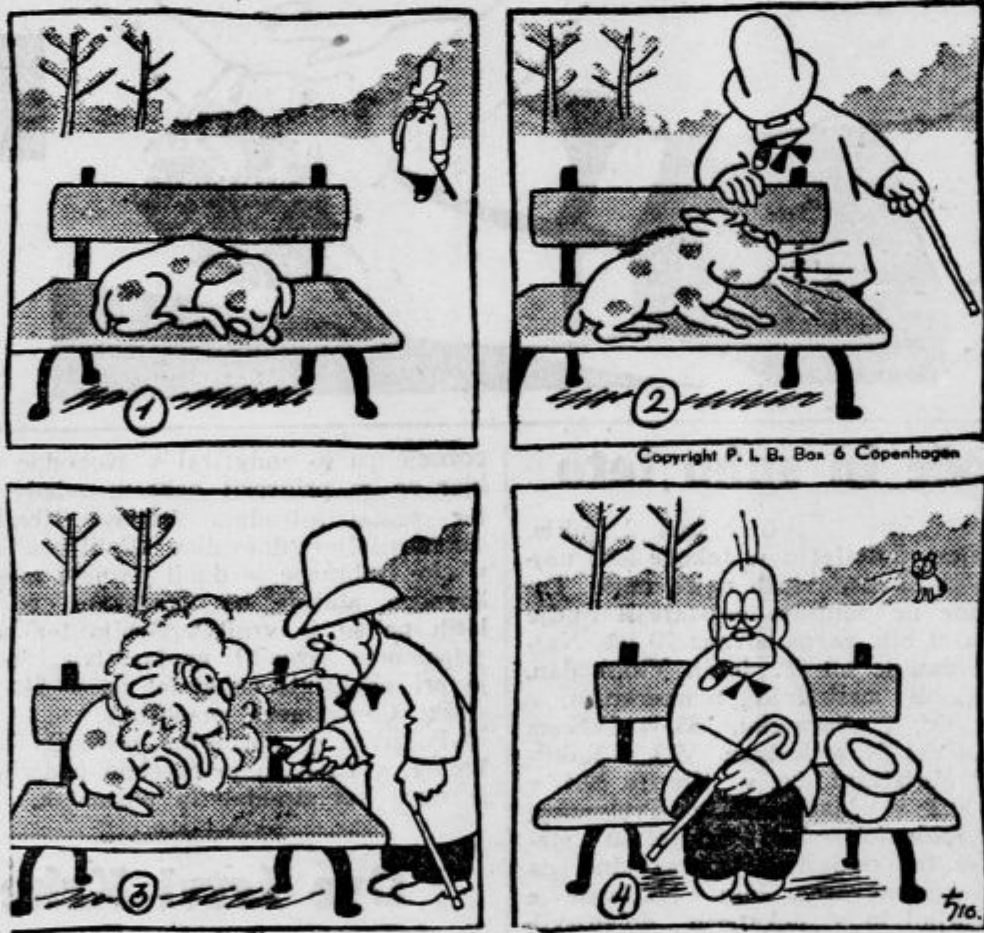
Toda, od kod vse to? Od kje vse te misli? Čemu naj služijo? Naša kriminalna politika je šinjena v zaprt in omejen prostor. Manjša ji pedagogična primena. Zla, ki ga je sprožila vojna in moderni razmah življenja, ki ni ravno v svoji neizprososti in nepremisljenosti dovolj obzira na dostojanstvo človeka, ne bode odpravili nobeni nasilni ukrepi. Kazen, ki se ne ostra na vse mogoče motnje v toku mladostnega razvoja, kazni, ki gre preko vseh pedagogičnih motenj, ki so nujno v zvezi z genezo mladega rodu in katerih posledica je v ne-malih primerih iztirjenost, bo treba nadomestiti s posebnim vzgajanjem. In to vzgajanje bo rodilo uspehe samo takrat, kadar bo računalo s vsemi onimi silami, ki jim mlad človek ni kos, ki bo nadomestilo in izpolnilo vse tiste pomanjkljivosti, ki se izgube na kakršnekoli način, rodilo bo uspeh samo takrat, kadar bo izraz »baraba«³ ali »potepuh«⁴ pomenil človeka, ki mu je treba trdne opore in zanesljivega kompasa za nadaljno življenjsko pot.

H koncu naj dodam še tole: Ko naša javnost dan za dnem vedno bolj prihaja do spoznanja, da utegne imeti mladinska banditizacija ugodna tla tudi pri nas, naj se zaveda, da imamo pri nas dvoje zavodov, kamor za silo lahko spravimo vse one, ki imajo v pogledu kriminala še bogato blednost. To sta: Deško vzgajališče v Podnovčah in Zavod za poboljševanje mlajših maloletnikov v Ljubljani. V oba se steka kader ljudi, ki so prav taki, kakor so bili nekoč tisti, o katerih se danes pritožuje naša javnost in ki zvesto beleži njihove senzacije. Ne zakonodajci, ne upravni organi, tudi sodstvo ne bodo mogli nikoli v kriminalno-pedagoškem pogledu storiti toliko, kolikor bi lahko storila ta dva zavoda, če bi se jim posvečala potrebna pozornost. Bolje bi bilo, da bi se mesto večnega ugotavljanja in pritoževanja čez rapidno naraščanje zločincem bolj brigali za ti dve edini instituciji v Dravski banovini, ter ne štedili izdatkov za trenutne omilitve. Naloge naše kriminalne politike v kulturnem, gospodarskem in socialnem pogledu, bi bilo zadostno, če bi storili korak dalje, saj je že pred četrta stoletja zapisal pokojni Milčinski uvaževanje vredne besede: »Reševanje izprijene mladine je predvsem tudi čin samooprambe. Prav iz njih izhajajo najnevarnejši zločinci, ker so zrasi v grehu. Koliko škode in gorja napravijo ti tatovi iz navade, ti potepuhi, požigalci, ti gnusni, siloviti pobotnoži, te nevarne strupene vlačuge! Potikajo se po ječah, po prisilnih delavnicah in po bolnicah, koliko stroškov nakopljejo državi. — Neznaten del teh stroškov, obrnjen v njih pravilno vzgojo, bi bil skoraj gotovo preprečil vse to gorje, vse to škodo, a vrhu tega dal človeški družbi namesto nevarnega sovražnika koristnega sodelavca.«

Vojko Jagodič.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! »Bran-i-bor«⁵ se briga zanje. Pristopajte!

Adamson si zna pomagati



Copyright P. L. B. Box & Copenhagen

Gorenjski promet

Kranj, 1. julija. Pred tedni smo čitali v »Jutru«⁶ članek, kako potrebno bi bilo misliti, da odpravi promet tudi na dežnem bregu Save v srednjem delu Gorenjske med Kranjem in Bledom. Omenjeno je bilo sicer, kakovazna bi bila zveza za tujski promet, toda premalo je bilo poudarjeno, v koliko bi bil olajšan promet z avtomobili, če bi dosegli zašeleno novo cestno zvezo.

Marsikak vozač se pritožuje nad nesrečnimi gorenjskimi klaneci in silnimi ovinkami, ki se pričnejo pri stari hiši »Gaštelje«⁷ To ime stare stavbe, ki je opazovala skozi tleto nekdaj romantično življenje ravne Sorskega polja, stare Gorenjske prestolice Kranja in zelene doline Save, pride bržčas od bližnje, vodeče mimo hiše iz Kranja, ki so si rekli nekdajni nemški meščani »Gehesteige«.

Še bolj kakor vodniki lahkih avtomobilov se jezijo na gorenjske klanec vozači težkih avtomobilov, zakaj potreben je pač dober stroj, da privleče težak tovor čez vse doline in jarke od Gaštelje do Bleda. Nova proga, ki je povečini že zvezana s okrajnami cestami, bi krenila z Gaštelja na Gorenjo Savo. Tu je že zdaj cesta v Benico. Po nalahko napetem klanecu brezovnika pripelje občinska cesta v dolino Save, potem pa vodi skoraj po ravnem do Rakovice. Od tu bi se dala dobro izpeljati malo pod spodnjo Benico. Kakor zatrjuje strokovnjaki, bi tudi dobrih 6 km dolga nova zveza s Podnartom ne bila posebno težka. Glavno je pač to, da bi ne bilo klanecv in ovinkov v znatno podaljšavo ceste. Dočim je sedanja razdalja iz Kranja v Podnart 14 km, bi bila nova cesta krajša za tretjino. Odpadli pa bi, če vzamemo cesto z Gaštelja, tudi Gašteljski, Jelenov, Bistriški in Podbreški klanec in veliki ovinek ter še večji klanec in ovinek v Gobovcah.

Cesta iz Podnarta skozi Lipniško dolino do Gornjega Lancovega je brez klanecv. Šele od lančovske cerkve proti Ribnem bi cesta nalahko padala toda le za nekaj metrov. Od tam bi bila nekoliko napeta proti Mlinem pri Bledu.

Oglejmo si pa sedanjo zvezo med Podnartom, odnosno med Gobovcami in Bledom. Komaj je končan klanec v Gobovcah, je že cesta močno napeta pod Ljubnem. Najhuša ovira za promet na Gorenjskem pa je gotovo Peraški klanec, kjer je običal že marsikak avtomobil in imajo celo moderni avtomobili znatne težave v zadnjem delu Peraškega klanca. Potem so spet klanec in ovinki v bližini Brezja ter med Lescami in Bledom. Z novo zvezo skozi Lipniško dolino bi bila vsa proga med Ljubljano in Bledom skrajšana za kakih 10 km, odpadli pa bi tudi vsi klaneci in veliki ovinki.

Če bomo hoteli res dvigniti tujski promet na Gorenjskem, ki bo v bodoče nudil najzadostnejše dohodke za naše kraje, moramo kakor hitro mogoče pričeti z resnim delom. Dolej je žal ostalo le še na papirju in to kljub temu, da si belimo glave, kako bi zaposlili ogromne trupe brezposelnih.

Za dvig tujskega prometa v Selški dolini

Selška dolina je med kraji, ki v dravski banovini najbolj občutijo gospodarsko stisko. Trgovina z lesom in živino, ki je dajala včasih prebivalstvu zaslužek, je mrtva. Da bi se vsaj nekoliko odpravilo ljudstvo, se je ustanovilo Tujskoprometno društvo za Selško dolino s sedežem na Čejnici, ki pa se zaradi materialnih razmer ne more zadostno udeleževati. Propaganda za tujski promet je pa vendarle imela v preteklem letu že viden uspeh, saj so važni pogoji za tujski promet že dani. Dolina z obrobim hribovjem in divno Soro je zelo romantična. Mikavne so znane turistične točke Ljubnik, Ratitovec in Jelovica s svojimi nepreglednimi gozdovi in letovišcarske postojanke Selca, Čejnica in Dražgoše z lepimi izletnimi točkami v svoji neposredni bližini. Vsa pota so markirana. Na križpotih so obsešene tablice, tako, da tudi tujec ne more zgrešiti poti. Žal le, da zlikovci trgajo markacije z dreves in razbijajo markacijske tablice. Kdor dobi koga pri tem zlikovskem opravilu, naj ga javi oblastu ali Tujskoprometnemu društvu.

Prvo, kar ovira tujski promet v Selški dolini, je dejstvo, da ta dolina nima zveze z

ostalo Gorenjsko. Zaradi tega je Tujskoprometno društvo za Selško dolino stavilo predlog na običnem zboru Zveze za tujski promet 6. p. m., naj se gradi cesta iz Selške doline čez Jelovico v Bohinj. Občni zbor je predlog soglasno in brez debate sprejel in obljubil svojo pomoč pri realizaciji tega načrta.

Drugo dejstvo, ki ni v prilog razvijajočega se tujskega prometa, je slabo stanje ceste, ki edina drži skozi dolino. Zeleni bi da bi cestni nadzornik večkrat in temeljito pregledal cesto. Mislimo, da bi se cesta z istimi stroški lahko vzdrževala v boljšem stanju, kakor je v resnici. Ko se gramoz napisa na cesto, bi ga bilo treba potlačiti z valjarjem, da ga ne bi avtomobili razmetali po vsej cesti. Trditve, da z valjarjem ne morejo po dolini zaradi slabih mostov, ne drži, ker se mostovi lahko popdro. Če bi bili stroški zaradi tega nekoliko večji, bi se pa prihranilo pri cestnih stroških in bi bil vsaj uspeh zagotovljen, ko ga tako ni nič.

Ko bi bila ta dva pogoja izpolnjena, bi bile lepote Selške doline dostopnejše in postala bi prag Bohinjske kotline; kajti to bi bila najkrajša pot iz Ljubljane v Bohinj.

Slovinci v Ameriki

6. junija dopoldne se je v večji tovarni v Clevelandu smrtonovarno ponorečil in pozneje podlegel poškodbam Josip Berzin. Pri dvigalu je tako nerodno manipuliral, da je dobil hud udarec po glavi. Prepeljal so ga v bolnico, kjer je pa še istega dne umrl. Pokojni je bil star 24 let in je bil rojen v Clevelandu. Za njim žaluje žena.

V Waukeganu je podlegel pljučnici Janez Divjak, doma z Vrhnice. Pokojni je bil eden prvih pionirjev tamonjše naselbine in je ustanovil več društev, med njimi tudi Sokola, ki je lani proslavil 25letnico svojega obstoja. Pri Sokolu je bil od mladih nog z dušo in srcem in umrl je kot zaveden Sokol. Njegova zadnja želja je bila, da ga položijo v sokolskem kroju na mrtvaški oder.

7. junija je premignila na svojem domu v Clevelandu Ana Kosla, rojena Puharič. Za njo žalujejo mož, hčerka in sin. — V kraju Moneen, država Pensilvanija, je umrl 60letni Anton Klančar. Pokojni je bil rojen leta 1875. V Novi vasi na Blokah, odkoder je prišel v Ameriko pred 35 leti. Pokopani so ga 1. maja na pokopališču Bell Vernon. Za njim žalujejo žena, štiri sinovi in tri hčerke. — Po dolgi bolezni je 4. junija v Clevelandu umrla Marija Mržnikar, stara 89 let. Pokojna je bila Selanova iz Maten pri Igu. odkoder je prišla v Ameriko leta 1906. Zaprutila je moža, sina in dve hčerki. — V Detroitu je po kratki bolezni umrl 47letni Janez Stupar. Pokojni je bil doma z Dobrega polja, vas Cesta na Dolenjakem. — V Waukeganu je umrl 72letni Miha Mišič, doma iz Črnomlja. V Ameriki je bival 50 let. — Na Wilardu, država Wisconsin, je Jordanovi družini smrt ugrabila očeta, ki je 27. maja ratilnil očel. Pokojni je bil doma iz vasi Groblje na Dolenjskem. Zapustil je ženo, štiri sinove in šest hčera.

Zdravljenje spolnih bolezni

V smislu § 3 zakona o zatiranju spolnih bolezni se imajo brezplačno zdraviti vsi plačila nezmožni, na spolnih boleznih bolni in v vseh državah in samoupravnih zdravstvenih ustanovah (bolnišnicah, vseučiliških klinikah, ambulatorijih in temu podobno) ter pri sreskih in občinskih zdravnikih. V Ljubljani obstoja ambulatorij za spolne bolezni pri dermatološkem oddelku obče državne bolnišnice; mestna občina vzdržuje lastni ambulatorij, kjer se zdravijo tudi spolno bolni, lasten ambulatorij odnosno možnost zdravljenja spolnih bolezni po specialistih nudijo svojim članom OUZD, humanitarni zavodi, Trgovska bolniška blagajna, Merkur itd.

Vsi spolno oboleni, ki sami ne morejo trpeti stroškov za zdravljenje, imajo torej priliko brezplačno se zdraviti v ambulatoriju dermatološkega oddelka obče državne bolnišnice od 7. do 8. ure zjutraj ali pa v ambulatoriju mestnega fizikata v Mestnem domu od 10. do 1. ure. Da pa se da prilika zdravljenja tudi onim, ki v teh urah ne bi imeli časa za zdravljenje, bo odslej mestni fizikat sprejemal v svoji ambulatoriji tudi plačila nezmožne spolno bolne od 12. do 13. ure.

V tramvaju

Dama vpraša gospoda: »Ali je vseeno, s katerim tramvajem se peljem proti severu?«

Gospod: »Da, meni je vseeno, jaz se peljem proti jugu.«

Sklenila je roke v naročju. Sedaj je že mirno dihal, v sencih ji ni več bilo, skratka, umirila se je.

Zunaj je slišala hrup. Prihajal je domov njen mož. Sla je naproti in mu ponudila čelo, da jo poljubi.

»Zakasnili sem se,«⁸ je rekel mož, »ker sem slučajno slišal, da se je ubogi Péliy ponorečil; povprašal sem, kako je z njim. Pomisli, voz je šel čezenj.«

»Res?«⁹ je dejala gospa mirno.

»In kar je nezasišano: možgane si je pretresel.«

»Revež.«

Molče sta postala še sekundo, naker je gospa dejala:

»Pojdiva k večerji.«

Ko sta sedela za mizo, je bil mož še vedno zamišljen in nestrpno je majal z glavo.

»Ta ubogi Péliy. Kar ne gre mi z glave. Mogoče, da ne doživi več niti jutra.«

Gospa je molčala.

»Da, tako je življenje,«¹⁰ je rekel mož. »Nič ti ne manjka in vesel si življenja, pa ti iznenada pade kamen na glavo ali gre voz čez te.«

Gospe je počitek, mtr, čistost in udobje pri domači mizi tako dobro del, da je začudeno pomislila na grozopolno popoldne in nenaadno zamahnivši z roko, rekla:

»Daj mi še vendar mir s temi žalostnimi stvarmi.«

M. Z. N.

ličasto, potem v črno. Stemnilo se je.

Gospa je s sklenjenimi rokami sedela v sobi. Kaj sedaj? Kako sedaj? Kam sedaj?

Ujeta je v tujem stanovanju, ure teko in ob devetih pride domov njen mož. Skozi okno ne more skočiti in vrata so zaprta.

Mislila si je:

Sedaj ostanem tu in noč bo, iskali me bodo, in ko bo jutro, me najdejo tukaj.

Ta misel se ji je zdela tako grozna, da je poskočila in stokač iskala poti, po kateri bi se rešila. Hodila je po temnem stanovanju gor in dol. Oči so se ji ustavile na pisalni mizi. Od veselja je kar zavrisnila. Telefon, pravi telefon, je stal na njeni mizi, eleganten, majhen aparat. To je njena rešitev.

Toda, komu naj telefonira? Pomislila je kar po vrsti na svoje prijatelje in prijateljice in plašno povesila glavo. Nikomur se ne more zaupati.

Z napetimi močmi je iskala rešitve misli in od veselja je zopet kar zavrisnila. Telefonira vendar lahko kratko in malo ključavničarju. Čemu prijatelji ali prijateljici? Ko pride ključavničar, ji odpre vrata, ona mu plača in izgine od tod.

Ob svitu sveče je poiskala v telefonskem imeniku naslov. Nato je šla k telefonu, od veselja je kar trepetala. Rešitev je blizu. Obljubila je trikratno plačilo in že na prvem mestu so ji rekli, da takoj pošljejo pomočnika.

Tedajci se je spomnila, da nima pri sebi nič denarja. Tudi temu bo lahko

odpomogla. V najslabšem slučaju zastavi enega svojih prstanov.

»Sla je ven k vratom in čakala. Bila je tema in iz stopnišča je prodiral v pred-sobno solnčni žarek. Zopet se je začela bati. Kdo ve, kakšen človek je ta ključavničar. Kdo ve, če je ne izda, če ne bo iz nje izsilil, če ne bo hotel vedeti, kdo je. In kaj potem, če ga pri delu presenetijo. Če bo moral povedati, kako mu je bilo naročeno odpreti vrata.

Zobje so ji škpleptali. Vsa obupana je prišla za ključko. Srce ji je močno bilo in sape ji je zmanjkovalo.

Vrata so bila odprta. Ko je možki odhajal, je odvidno obrnil ključ prvič naprej in ga drugič zavrtel spet nazaj.

Gospa je z grozo pomolila glavko skozi vrata. Na stopnišču ni bilo nikogar. Hitela je ven in zaprla za seboj vrata. Tekla je domov. Med potjo je mislila, kako bi se primerno zlagala. Kolikor se je dalo hitro je šla brezbržno po blatu in ulični nesagi. Mimoidoč so jo začudeno pogledovali, toda ona je kar vrgala mimo njih in naposled vsa mokra in umazana smuknila skozi vrata svojega stanovanja, rekoč:

»Koliko je ura?«

»Devet.«

»Ali je moj mož že doma?«

»Ne.«

Oddahnila se je. Nato je planila v svojo sobo, da se preobleče. Še vedno vsa vznemirjena je vrgla obleko s sebe. Toda, ko je čutila na svojem telesu zopet mehko, čisto, sveže dehtečo obleko, ko se je umila in si pred ogledalom počesala lase, se je pomirila.

Kaj se zgodi v eni uri?

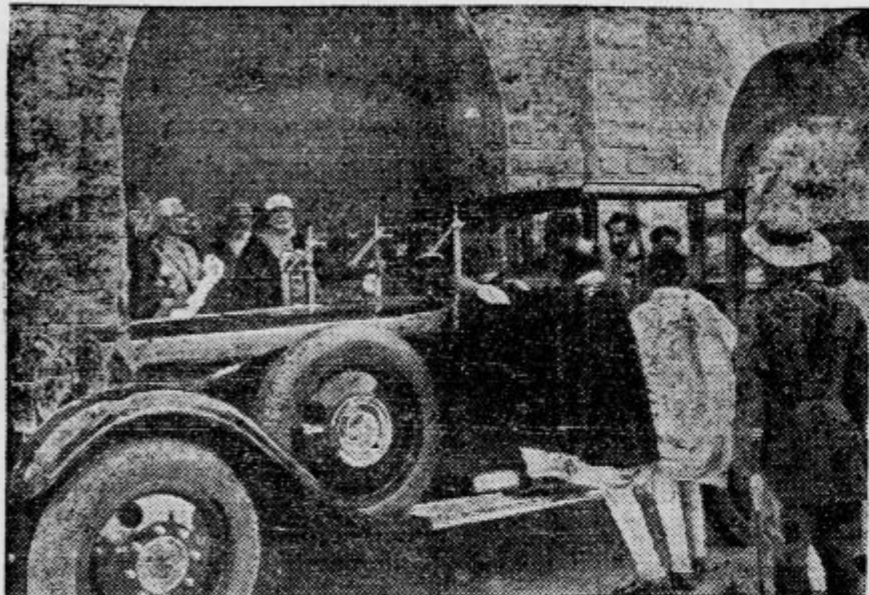
Zakaj je statistika zanimiva

Kdo pravi, da je statistika pusta in dolgočasna veda, ki nikogar ne zanima? Kako naj bi n. pr. brez nje vedeli, kaj se vse zgodi v povprečni uri našega časa?

Statistika nam pove, da se pred vsem vsako uro rodi 5400 novih občanov, v istem času pa umre 4630 smrtnikov. In zopet v istem času ubije petnajst morilcev kakšnega človeka, zgodi se 198.000 zločinov, od katerih bo storjena pokora samo za 177 tisoč deliktov. V eni uri se 1200 parov vključi v zakonski jarem, 80 se jih loči in razvede, industrija predela 300 ton vlakcn za blago, izdele za 50 milijonov dinar-

jev tobačnih izdelkov in 2 milijona litrov piva, ljudje popijejo 50 milijonov čas kave. V eni uri zasluži kitajski kulji 16 par naše veljave, predsednik ameriškega električnega trusta pa 4500 Din, brzojavk odbrzi 114.000, filmska industrija izdele 40 milijonov metrov filma, časnikov izide 60 milijonov izvodov itd. Vsako uro se prime-rijo štirje veliki viharji ter en potres in zemlja opravi 1700 km pota okrog lastne osi. Vse to se odigra takorekoč v času, ko ti zajtrkuješ. Pa reci, da statistika ni zanimiva stvar!

Moderna tehnika v Abesiniji



Abesinski cesar Haile Selasie (v prvem avtomobilu) se vrača v spremstvu članov ministrskega sveta v svojo cesarsko palačo

Pustolovščina v džungli

Popotnik, tigr in medved

V Cochinu, Južna Indija, je doživel ne-ki Hindujec pustolovščino, ki skoro spominja na izmišljeno storijo, pa je navzlic svoji neverjetnosti resnična.

Hindujec je potoval ekoli kanjirapidsko divjino. Ko je bil globoko sredi pragozda, je opazil, da koraka za njim tigr. Urno se je povzpela na bližnje drevo, tigr pa je ostala na tleh in strašno pihala. Pedajci je siromaka prestrašila druga stvar: na debeli veji sosrednega drevesa je tičal medved, ki je sodrnaje stegaj šape kvišku.

Mož je bil med dvema smrtnima nevarnostima. Preostalo mu ni nič drugega,

kakor odločiti vojo. Z njo je jel udrihati po kosmatinici in dosegl, da je medved telebnil na zemljo. Medved je priletel naravnost na tigr, ki je takoj zasadija v medveda svoje ostre zobe. Kakšen je bil konec te tragedije v džungli, Hindujec ne poroča. Morda ga ni niti doživel, kajti strah ga je tako prevzel, da se je zavedel šele takrat, ko je bil že med ljudmi.

Francija se pripravlja

Francoska vlada je obema zbornicama predložila zakonski načrt o organizaciji celokupnega naroda v primenu vojne. Načrt določa, da se morajo vsa sredstva, ki z njimi razpolaga francoski narod, izkoristi za obrambo.

Prvi člen pravi, da postane uporaba vseh sredstev v vojni prav tako zakonita, kakor mobilizacija. Drugi člen uza-konjuje pritegnitev vseh Francozov moškega spola v vojno službo, tretji pa določa nekakšno srednjo pot med revizicijo in svobodo v pogledu imetij. Tudi vsa javna sredstva se morajo prilagoditi izrednim pogojem vojne.

Dež si je privoščil zavarovalnice

Londonske zavarovalnice proti dežju so v budih stiskah, ker so zavoljo neprestanega deževja v deželi primorane izplačevati visoke zavarovalnine. Zadnji dve leti je bilo na Angleškem tako suho vreme, da so bile zavarovalnice prisiljene znižati premije. S tem so privabile nekaj novih klientov. Račun, da se bodo suha leta nadaljevala, pa se je izkazal za pogrešno premiso. Najhujeje je baje to, da se noče vreme prav nič izboljšati, če se bodo sedanja deževja nadaljevala, bodo zavarovalnice doživele še velik polom.

Kupuj domače blago!

Slepec je spregledal

in svet se mu vidi drugačen, nego si ga je predstavljaj

Splošno znano dejstvo je, da se morajo slepci, ki so po kakšni operaciji spregledali, gledanja šele naučiti, z vidnim prostorom se morajo tako rekoč šele sprijazniti. To bi gotovo ne bilo potrebno, če bi že prej imeli kakšno zavest prostora s pomočjo tipa. Človek ki se je slep rodil, se orientira v vna-njem svetu, kakor znano, s tipanjem, spoznavanje stvari pa si olajšuje s sluhom, vohom in okusom. Dolžinske razlike teles doznava po primerjanju z rokami ali po času.

Tip ne more nadomestiti očesa, saj ne sega preko dolžine rok in se omejuje tedaj na najbližje slepčovo okolico. Tako spoznava ta kakovostne razlike tipa, težko mu je pa spoznati kvantitativne razlike. O neki ženski, ki je bila od rojstva slepa in je spregledala, poročajo: »Bila je vsa zmedena, ko je odkrila, da ima vsak človek, ki jo je obiskal, drug obraz. Menila je, da so si vsi obrazi zelo podobni, le da so ti bolj okrogli od drugih.« Slepci si predstavljajo okoli tipalni organ drugačne vrste, ki omogoča ljudem tipati na velike razdalje. Toda pojem razdalje je večini zelo nejasen. Ne morejo si n. pr. predstavljati razdalje 1 km ali višine kakšnega dre-

vesa.

Po operaciji so pokazali 17letnemu dekletu, ki se je med službo božjo in v šoli često križala, rjav križ na belem polju. A tega lika ni spoznala, ker si ga ni predstavljala kot dve palici, ki se križata, temveč kot palico, ki ji na desno in levo moli po ena roka navzven. Šele tedaj, ko ji je učitelj s pomočjo tipa pokazal, da gre za dve križajoči se palici, je spoznala v svojem spominu gib križa in je bila tega odkritja zelo vesela. Tako spoznavajo bivši slepci vsak predmet šele po tipanju. O nekem operiranu poroča prof. Senden: »Dokler je bil slep, je stopal sam po cestah, brez težave je hodil domov in v druge mestne dele. Ko je spregledal, se ni znašel več in se je izgubil. Prisiljen je bil, da si je dal po mimoidočih razložiti pot.« Neka operirana slepica je pripovedovala slepemu prijatelju, da so drevesa čisto drugačna nego ljudje. Tudi si ni nikoli mislila, da so nad 3 m visoka drevesa.

Kdor misli, da so slepci, čim spregledajo, vsi navdušeni nad darom svetlobe in barv, se moti. Često ne morejo z gledanjem sprva razlikovati niti robatih in okroglih oblik. Šele potem, ko je takšen

Radio

Sreda 3. julija.

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Poročila. 13.50: Plošče. — 14: Vreme, spored, borza. 18: Plošče po željah. — 18.10: Vokalni koncert ge Zorke Levičnikove s spremljevanjem Radio orkestra. 18.50: Pogovori s poslušalci. 19.10: Poročila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Skladbe naših komponistov za violino in klavir. — 21.30: Slovenske narodne (Fantje na vasi). — 21.50: Poročila. — 22: Radio orkester.

BEOGRAD 20: Koncertna ura. — 21.15: Igra. — 22.15: Orkester. — ZAGREB 20: Iz Ljubljane. — 21.30: Plošče. — PRAGA 20.50: Legionarske pesmi. — 21.35: Janškove skladbe. — VARŠAVA 20.10: Klavir in violina. — 22.15: Lahka godba. — DUNAJ 12: Orkester. — 19.30: Vojaška godba. — 20.45: Močan program. — 22.35: Lahka glasba. — BERLIN 20.45: Večne besede in melodije. — 22.30: Ples. — MÜNCHEN 20.45: Plesni večer. — STUTTGART 20.45: Večer smeha. — 24: Nordijska glasba. — RIM 21.30: Simfoničen koncert.

Četrtek 4. julija.

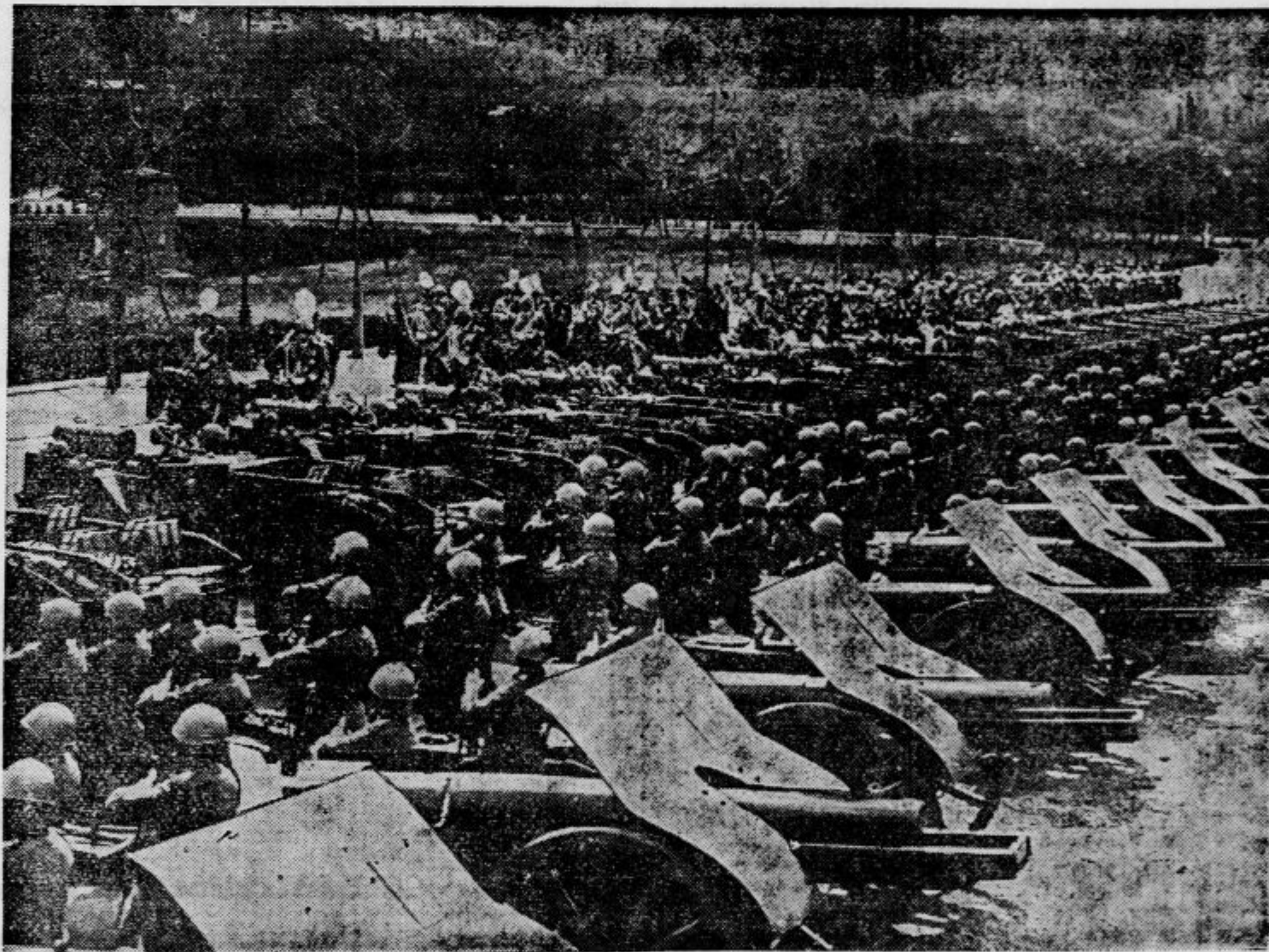
LJUBLJANA 12: Plošče. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Slovenske narodne pojo ga Nerat-Ramšakova, gđ. Mišičeva, gg. Gostič in Janko s spremljevanjem Radio orkestra. 14: Vreme, spored, borza. — 18: Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič. — 18.50: Slovensčina (dr. Kolarič). — 19.10: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. 20: Vomerbergerjeva zvočna igra »Zaklad«. 21.30: Čas, poročila, vreme. — 22: Napevi iz znanih oprer (Radio orkester).

BEOGRAD 16.30: Narodna glasba. 20: Arije. — 20.30: Orkester. — 21: Narodne pesmi. — 21.30: Lahka glasba. — ZAGREB 20: Iz Beograda. — PRAGA 20: Pesmi. — 20.20: Zvočna igra. — 22.30: Šramel kvartet. — VARŠAVA 20.10: Ameriška glasba. — 21: Poljske pesmi. — 21.15: Valčki. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.30: Koncertna ura. — 20: »Slava ženskame. 21.30: Pesmi. — 22.10: Simfoničen koncert. 23.50: Jazz. — BERLIN 20.10: Pester program. — MÜNCHEN 20.10: Orkester. 21: Iz Stuttgarta. — 23: Klavirski koncert. 23.25: Ples. — STUTTGART 20.10: Iz Münchena. — 21: Slušna igra. — 22.30: Pesmi. — 23: Ples. — 24: Nočni koncert. — RIM 20.40: Operni večer.

Čebula, pa nič solz

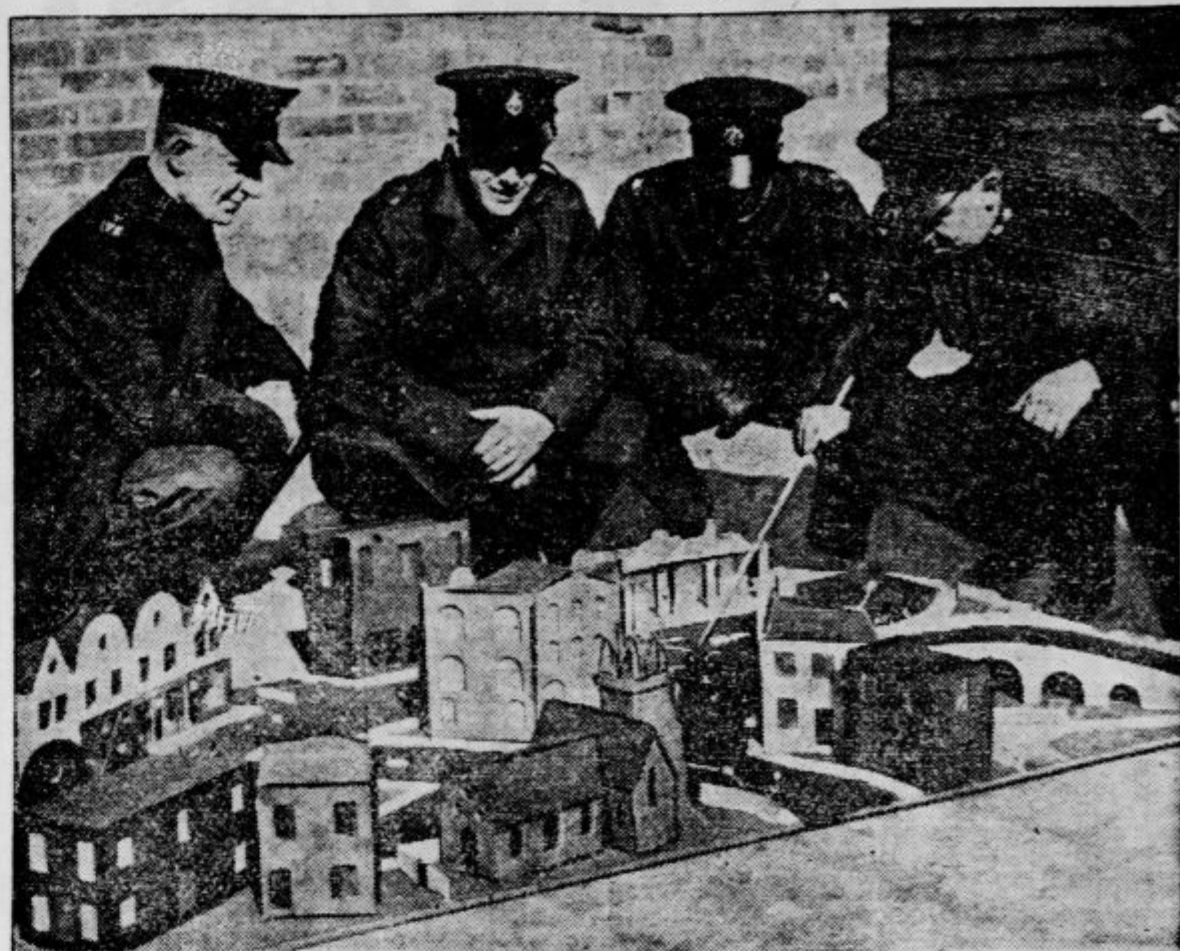
Prof. Myers s Coroneleskega vseučilišča v Ameriki sporoča, da mu je uspelo vzgojiti čebulno brez solz. Še en takšen čebulo ima že nad tisoč in čim se bo poročilo pridelovali te vrste čebulo na debelo, se gospodinja, pri rezanju čebule ne bodo več solzile.

Moderno motorizirano topništvo



V Rimu so imeli pred kratkim veliko vojaško svečanost v navzočnosti kralja in generalnega štaba. Posebnost parade je bilo motorizirano topništvo, katerega nam kaže slika z vsem neizogibnimi prilastki

Stražniki študirajo promet



V Angliji prireja policijsko ravnanjstvo za cestne stražnike vsako leto posebne tečaje z miniaturnimi reliefi najprometnejših križišč in ulic

Zavihani rokavi

Moda moške srajce — čudna pravda v Ameriki

V Srednji Evropi menda ni več ljudi, ki bi se zgrajali nad tem, če hodiš v polletni vročini po cesti brez sukniča na sebi in kažeš svojo — srajco. Tudi v družbi ne zbujajo predpretrane spogledovanja čeprav vprašanje srajčne mode v tem pogledu še ni dokončno rešeno.

V Kanadi pa se baš grdo pripravajo zavoljo tega, ker je neki gospod v nekem vrtnem restavranu v Montrealu med obedom odložil suknič. Tisti, ki trdijo, da ni v tem nič budnega, češ, da tudi ženske smejo izmeti na sebi bluze, ki se ne razlikujejo dosti od srajc, nikakor ne morejo prepričati drugih o higijenskih prednostih srajčne mode. Nasprotniki srajčne mode namreč venomer gonijo svojo, da je sama srajca brez sukniča nesposobno oblačilo.

Stvar spominja nekoliko na dogodek, ki se je odigral pred leti v ameriških Ze-

dinjenh državah. Neki gospod je v motornem jedilnem vagonu odložil suknič. Sprevednik ga je zaradi tega pozval, naj se odstrani iz kupeja, češ, da se je pregrešil proti spodobnemu oblačenju. Gospod je na sprevednikov opomin res odšel iz voza, toda nbral jo je naravnost na sodnijo, kjer je vložil tožbo proti železniški družbi. Vneto debato, ki jo je ta dogodek izsval v javnosti, je vrhovno sodišče končalo s tem, da je obsojilo železniško družbo na plačilo ogromnih pravnih stroškov in to zategadelj, ker sprevednik pač ni imel pravice izgnati kogarkoli iz voza samo zaradi tega, ker je sedel v železniškem vagonu v sicer neoporočni srajci. Od tedaj ne dela srajčna moda v Zedinjenih državah nikomur več sivih las.

Kdo je izumil magnetno iglo

Mnogokrat se pripisuje izum magnetne igle Flaviju de Melfi iz Neapolja, ki jo je bal izumil okoli leta 1302. V starih listinah pa beremo, da je misijonar Markus Paulus že leta 1260, prinesel kompas s Kitajskega. Ta misijonar je trdil, da je kitajski cesar Cingus, ki je bil tudi slaven zvezdoslovec, že leta 1120 pred Kristom uporabljal magnetno iglo. Igla pa ni bila tako pritrjena v škatlici kakor dandanes, ampak jo je zvezal s koščkom plutovine in jo dal v vodo, da je plavala na vrhu. Smer, ki jo je igla tako kazala, je bila Kitajcem magnetni poldnevnik. Vzlic temu pa si še dva druga naroda lastita slavo, da sta izumila kompas. Mnogi francoski učenjaki omenjajo neko staro pesem Guyota de Provence, ki je živel okoli leta 1200, po Kristu in omenja kompas pod imenom Marinette. Nadaljni dokaz za francoski izvor magnetne igle vidijo Francozi v tem, da ima zvezdna konic busole, ki označuje sever, podoba francoske lilije. A tudi Angleži se potegujejo za to, da je ta izum njihov in pravijo: beseda kompas je angleška in to je zadosten dokaz, da so magnetno iglo odkrili Angleži.

Zemlja se je tresla

V Četrtek prošlega tedna proti večeru so imeli v Južni Nemčiji precej močan tektonski potres. Valoviti sunki so trajali dve do tri sekunde. Na Bavarskem in tik Bodenskega jezera so se hiše tako zama-jale, da je pohištvo plesalo po sobah. V nekaterih krajih so se zagugali zvoniki, v cerkvah in hišah so zazijale do 10 cm široke razpoke. Človeških žrtev ni bilo ker so ljudje še bedeli in so pravočasno bežali iz hiš. Gmota škoda je precejšnja. Monakova potresna opazovalnica ugotavlja, da je bil to najmočnejši potres v Južni Nemčiji izza jeseni 1911.

Nesmiselno

Podčastnik vpraša novince: »Kaj je vaš civilni poklic?«
»Študiram mineralogijo.«
Podčastnik: »Nesmisel. Ali ne morete povedati kar naravnost, da ste v tovarni za seltersko vodo?«

VSAK DAN ENA



»Moja največja napaka je moja nečimernost. Ure in ure lahko stojim pred zrcalom in občudujem lastno lepoto.«
»Ah, saj se motiš, to ni tvoja nečimernost, to je le tvoja domišljavost!«

A NEKDOTA

Meverbeerjevega pogreba se je udeležil tudi skladatelj Auber, ki je bil deset let starejši od Rossinija. Na pokopališču se je Auber sklonil k sosedu in mu dejal z živim prepričanjem: »Trije veliki muziki smo bili: Meyerbeer, Rossini in jaz. Eden je umrl, zdaj je na vrsti ubogi Rossini!«